

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

MUNIN

Nr. 9

22. Januar 1937

1. Aargang

Det moderne Menneske.

(Arne Sørensen).

Der er ikke mange Bøger, jeg har læst med større Interesse end denne. Den virker paa en som en Befrielse, en Udløsning, fordi den udtrykker det, som har ligget og gæret i ens Sind, men som man ikke har kunnet give Tankens — endsige Ordets — Form. Den stiller en overfor Tidens sande Problem. For Tredivernes Ungdom er Problemet ikke længere det traditionelle, materielle: Reaktion contra Revolution, men det sjælelige: Stof contra Aand.

Det er den moderne Verdens Tragedie, der afsløres i denne Bog. Denne Tragedie begyndte, da den sidste store Trostid, Middelalderen, med dens Syntese og Universalitet, gik i Graven. Da skabtes Rationalismens og Humanismens skæbnesvangre Illusioner: Troen paa Fornuften og Troen paa Mennesket, Troen paa Fornuftens Almagt, dens Evne til at løse alle Problemer, og Troen paa, at Mennesket egentlig er godt, det onde ligger i Milieuet. Forbedres Milieuet, bliver ogsaa Menneskene bedre — og lykkeligere. Heraf Troen paa Udviklingen, Fremskridtet. Man glemte blot, at det materielle Velvære ikke er alt. Men den Tro kan kun leve som en Negation af det traditionelle, i det traditionelle Milieu. I det 19. Aarhun-

drede blev den moderne Tanke selv Milieu. Og her staar vi ved en af Historiens allermest skæbnesvangre Fejltagelser: den store Ekspansion sætter ind og opretholder for en Tid Illusionen. Men gør denne Ekspansion, i Virkeligheden et subjektivt, tids- og stedsbegrænset Fænomen, til Norm, til en objektiv, universel Lov. I Slutningen af Aarhundredet standser Ekspansionen, og Illusionen brister.

Den moderne Verdens, vor Tids, Tragedie er da den, at vor Kultur allerede i mere end en Menneskealder har været en død Skal, bygget paa en kæmpemæssig Løgn, at den stadig har sine Forudsætninger i Rationalismen Humanismen, skønt disse Begreber er døde. Menneskene vil ikke mere vide af dem. Menneskeheden sukker efter Syntese, efter et samlende, verdensforklarende Princip, kort sagt: efter en Gud. Den rationalistiske Videnskab, der i den moderne Verden har Eneret paa at klare Problemerne, kan ikke skabe Syntese, den udspecialiserer Tilværelsen, analyserer den i Stykker. Helhed, Sammenhæng kan kun skabes ved en rent mekanisk Addition, der ikke har noget med Syntese at gøre. — I den moderne Verdensanskuelse eksisterer kun Stoffet, de sjælelige Funktioner er Egenskaber ved dette. Men Menneskene søger andet i Tilværelsen

Bøger - Fyldepenne - Skolematerialer

samme Priser ved Rate.
Lad os aabne Dem en Konto.

Erhardt Sørensens Boghandel, Søndergade 9.

Telefon 1.

end det umiddelbart erkendelige, og da den moderne Videnskab benægter Eksistensen af andet, søger de den store Oplevelse paa anden Maade, f. Eks. ved maskerede Religioner. Forfatteren paaviser, at en saa tilsyneladende materialistisk Bevægelse som Marxisme i Virkeligheden er en maskeret Religion. Det samme gælder Nazisme, Facisme, Psykoanalyse (Freud), ja, selve Udviklings- og Fremskridtstroen (ogsaa Darwinismen). — Eller man søger Tilfredsstillelse af Trangen til stor, selvforbyggende Oplevelse i det rent animale i Mennesket, Driftslivet, Instinktlivet. Her har vi Forklaringen paa mange af Tidens Bevægelser, paa Krigspsykosen, Seksualiteten, Sports- og Filmsbegejstring, Smudslitteraturens Succes, de Masseopbud af Mennesker, der præger Tiden. Man kan gerne tage visse Sider af den moderne Malerkunst, Digtning og Musik med.

Det moderne har i vore Dage sejret helt, i alle sine Konsekvenser — i det ydre. Rationalismens Principper har sejret i Samfundslivet, men Menneskene har vendt sig fra dem. Hele vor Verden er bygget paa en Meningsløshed.

Forfatterens positive Standpunkt — det tredie Standpunkt — giver sig sjældent direkte Udtryk, men ligger bag det hele. Fornægtelsen af det rationelle og det humane viser indirekte hans positivt religiøse Indstilling. Hans Stilling til Kristendommen specielt klargøres i en Efterskrift. Det er en Tilbagevenden til Kristendommen, helst uden om Kirken med dens utallige Fordomme, der skal redde Danmark, dette i Forbindelse med en ny Nationalisme, der skal hæve Landet op af Partipolitikens Dødvande. Ikke mindst i Efterskriften viser Forfatteren sig ret stærkt paavirket af Grundtvig. — Noget egentligt Program for „det tredie Standpunkt“s Opgaver finder man ikke i Bogen.

Dette skal være en indtrængende Opfordring

til alle til at læse „Det moderne Menneske“. Det er en Bog for Tredivernes Ungdom, for den, der har stirret sig fortvivlet paa Partikævellet, der intet har at gøre med Tidens sande Problemer, den, som ikke har kunnet bekvemme sig til at tage Stilling til de politiske eller religiøse Partiers saakaldte „Programmer“.

Richardt Damm.

Sagens Kærne.

Svar til Arminius.

Baade „Dansk Kvindesamfund“ og „Dansk Fredsbevægelse“ lider af samme udmærkede Sygdom som Dansk Mentalitet i det hele, at de væsentlig er negative, rettet imod Mændene, imod Krigen, imod de andre, som gør alting saa saa skidt. Den sande Kritik er ikke destruerende, men konstruktiv, opbyggende, ikke negativ, men paavisende, ikke Symptomer, men Aarsager, og Midler til at faa disse Aarsager fjernet. Hvis „Dansk Kvindesamfund“ havde gjort andet end at gøre Mændenes Dumheder om igen, vilde det i Dag staa med Hænderne fulde af nye Opgaver og indehavende en Række Stillinger, hvor de kvindelige Evner rigtig kunde udfolde sig. Paa samme Maade med Fredsforeningerne. Naar de er færdige med at deklamere, at en Kristen ikke gaar i Krig, men hellere lader sig hugge ned, skulde de ganske nøgtern overveje, hvad er Skyld i Borgerkrige og i internationale Kampe? Hele det skrupforkerte Grundlag vort Samfund hviler paa. Skal vi saa ikke forsøge at ændre det? Jo, men dertil hører, at Menneskene faar en ny Mentalitet og kommer væk fra alle Skinværdier og tilbage til Realværdierne, de virkelige Værdier, som vi lever af bogstaveligt talt. Vi kan ikke vente, at Verden bliver væsentlig bedre, saalænge de 10 Bud kun skal gælde privat, ikke i Samfundet og i Staternes indenbyrdes For-

TOBAK

Cigaretter
Cigarer
Piber
Stokke
Punge

P. D. Thomsen,
Vesterg. 21. Tlf. 1127.

Alt i brugte

B Ø G E R

købes og sælges

ANTI KVARIAT · Aug. Kaa · Nygade 8

hold, saa længe det Vanvid tolereres, at Danmark destruerer Kvæg, mens Syrien sulter, at U. S. A. brænder Hvede, mens Kina dør Hungerdøden. Saa længe dansk Mentalitet er saadan, at man siger: „Det rager mig en Fjer, hvordan de har det andre Steder, bare jeg og min lille Hassan med de skæve Ben har det rart“.

Vi maa væk fra at betragte Penge som Magt-instrument og nøjes med at bruge dem som Værdimaaler. Den europæiske Højfinans var ikke tilfreds med den forholdsvis lave Rente, den kunde faa i Europa; derfor beslaglagde den Kolonier, hvor Kapitalen „arbejdede“ med større Udbytte. Vi skal væk fra, at Kapitalen laanes ud med Profithensyn for Øje, før bliver det ikke Slut paa Klassekampe og nationale Krige. I Bleik i Nordnorge byggede de et Elektricitetsværk, fattige Mennesker ydede gratis Arbejdskraft, Pengene til Materialer og Maskiner laante de. Da Laanet var tilbagebetalt, stod Elektricitetsværket som en selvejende Institution uden Aktionærer, der krævede Dividende, og derfor i Stand til at levere Strøm for næsten ingenting i Modsætning til Elektricitetsprisen i Bergen og andre Steder; Norge har jo de „hvide Kul“, Fosserne, som Drivkraft. Men disse fattige Fiskere havde først det rigtige Sindelag, de var kristne, ogsaa naar det gjaldt Pengepungen. Det er muligt for Skandinavien gennem en Udbygning af Andelsbevægelsen til at omfatte ogsaa Industri og Bank og gennem en lignende Dekapitalisering som i Bleik og Afskaffelse af alle de stridende Organisationer at give Diktaturstaterne et Eksempel, som haster, paa et frit økonomisk Samfund, hvor Pengene er blevet Tjenere, ikke Herrer. Men Diktaturstiden nærmer sig, den kvæler Resten af vor Kultur.

Mene tekel.

Straf.

Kender I Ordet »Straf«? Naa; men ved I saa, hvad Straf er? Naa ikke. Naar I har læst følgende, ved I det sikkert.

En Dag i Ferien spadserer jeg roligt i mine egne, ret sorte Tanker paa Strøget i København. Pludselig dukker en af mine Kammerater op af Menneskehavet lige foran mig; de formelle Hilsner med Pegefingern til Hatteskyggen og et »Da' Du« udveksles. Saa trasker vi videre; Kammeraten ivrigt sludrende om et værre Nytaarskalas, der skal løbe af Stabelen samme Aften; jeg i mine om muligt endnu sortere Tanker.

»Er Du sur, hva'?» spørger Kammeraten pludseligt, da jeg endnu ikke har mølet et Ord.

»Nøhh« svarer jeg og er atter tavs.

»Sludder; Du er sur; men det skal Du nok blive vænnet af med at være en anden Gang« lyder det trøstende fra Kammeraten; og 5 Minutter senere staar vi ved Indgangen til Nationalmuseet. »Oldtidssamlingen aaben i Dag« staar der paa Porten. Jeg bliver »blidt« trukket med ind gennem Porten, der smækker i med et Dommedagslag bag os. Mine Knæ bliver pludselig som Smør paa en lunken Pande. Nu begynder Straffen!

»Her ser Du først de Sten, som — — —« Det er »Kammeraten«, der forsøger sig som Turistfører. Jeg staar og ser paa Messingskruerne, der holder den mærkværdigt nok moderne Kasse sammen, paa de kugleformede Lysekroner og de nypudsede Vinduer.

Saa faar jeg en Albue i Maven og trasker mekanisk videre.

»Der har vi jo Egtved-Kvinden«, udbryder »Kammeraten«. Jeg farer op af mine dybe Tanker og udstøder et »Da' gamle« i den salige Tro, det er en Skolekammerat, der har

Prøv vort lækre

Wienerbrød

R. Bøgebjerg Pedersen,

Skoletorvet. — Telefon 1163.

Det er klart,

|| jeg kan byde Dem det bedste, jeg har Eneforhandling i Plader for:

|| Sin Herres Stemme, Columbia, Rex og Crown.

Radio. — Grammofoner. — Foto.

Hj. Skaftø, Søndergade 4.
Telefon 1000.

forvildet sig herind; men i Stedet for ser jeg nogle Knogler og Ben, sirligt ordnet i et kisteformet Glasskab. Ak ja; man skal alt-saa bedrages i denne sølle Verden. — Det gaar videre.

I min lver efter at se paa det, jeg ikke skal, støder jeg paa et Glasskab, der ganske umotiveret er anbragt midt paa Gulvet. »For en Gangs Skyld noget tidssvarende« mumler jeg halvhøjt for mig selv, idet jeg i Skabet ser en Snes Benkamme, der betænkeligt minder om min egen, der ogsaa i høj Grad kunde trænge til at komme til Tandlæge, inden Sygekassen trækker sit Tilskud tilbage. »Hvad er der«, spørger »Kammeraten« og kommer svævende og fortsætter saa: »Ja, vent, min Ven; Du skal nok faar Kam til dit Haar«. — Vi fortsætter.

I Sal Nr. 13 staar til venstre for Døren mod Øst-Nordøst et langt Skab med Rav-smykker fra den yngre Stenalder. — Jeg mindes Klassen derhjemme — —!

»Saa lukker vi«, lyder i det samme en skingrende Basstemme. Det er Opsynet, der høfligt prøver paa at jage de stærkt optagne Gæster ud. Jeg sender ham et taknemligt Blik og vil lige til at stikke ham en Femøre; men han er allerede væk.

2 Minutter senere staar vi ved Holmens Kanal. »Nu vil jeg over og se, om Gravkoen derovre gi'r Mælk«, siger jeg og vover mig ud paa Gaden. »Nej, holdt, min fine Ven; vi er ikke færdige endnu. Kom nu her; vi skal først se Holmens Kirke, Thorvaldsens Museum, Kunstindustrimuseet, Glyptoteket og — — —«.

Sidste Del af Straffen blev paa min Regning afsonet paa Café »Christian IX«.

En fra 2. G. m.

Uddrag af en nylig udkommen Ordbog.

Abnorm,	Menneske, der læser Fjortendagslektie 14 Dage i Forvejen.
Afskrift,	se Hjemmeopgave.
Amor,	lille snottet Dreng, som er særlig nærgaaende overfor Gymnasiaster.
Amour,	epidemisk Hjerteklap-Fejl.
Antipati,	den Følelse, der opstaar mellem en Gymnasiast og hans Lektie.
Appetit,	ubehageligt Fænomen, der især ytrer sig, naar man passerer en Bagerforretning.
Aritmetik,	Overanstrengelse af Hjernevindingerne.
Baby,	Inventar i det „Larsenske“ Hjem.
Bal,	gymnastisk Venne- og Venindemøde.
Bager,	Væsen med dæmonisk Magt, særlig over kvindelige Gymnasiaster.
Bersærker-gang,	Sindsstemning under hvilken man let stikker Haanden gennem en Rude.
Bump,	Lydeffekt, der frembringes, naar 1. g.s Piger har Gymnastik.
Bøddel,	se Censor.

Fortsættes i næste Nr.

Grundet paa Juleferien er Bladet denne Gang udkommet lidt senere end sædvanligt.

Bidrag til næste Nummer modtages til den 25. ds.

Udgivet af Gymnasieforeningen „Huginn“.
Formand: Jytte Buchter. Kasserer Ejner Sørensen.
Ansvarshavende Redaktør: Erling Mortensen.
Tryk: J. Ernstsens, Søndergade 2, Silkeborg.

De gaar aldrig forgæves
efter

SKOTØJ

naar De søger den Forretning, der har
det største Udvalg — mindste Priser.

Magnus Theibel,
Søndergade. Telefon 586.

Vi har netop den
Sko. De søger.

